

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaispalvelulain 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaispalvelulain 2 §:n muuttamisesta (HE 92/2025 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 44/2025 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Kirsi-Maria Malmlund-Laakso, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Sirkka Sivula, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Kaarina Tuokko, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Kirsi Ruuhonen, valtiovarainministeriö
- esittelijäneuvos Minna Verronen, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- vanhusasiavaltuutettu Päivi Topo, vanhusasiavaltuutetun toimisto
- erityisasiantuntija Elli Björkberg, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Tihinen, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
- vammaisten sosiaalityön päällikkö Jonna Weckström, Helsingin kaupunki
- toiminnanjohtaja Susanna Hintsala, Kehitysvammaliitto ry
- juristi Marica Nordman, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
- varapuheenjohtaja Maija Aatelo, Vammaisfoorumi ry
- toiminnanjohtaja Anni Lausvaara, Vanhustyön keskusliitto ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue
- Autismiliitto ry

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

- FDUV, förbundet för personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning rf
- Heta - henkilökohtaisten avustajien työnantajien liitto ry
- Invalidiliitto ry
- Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
- Kuuloliitto ry
- Kynnys ry
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
- Muistiliitto ry
- Näkövammaisten liitto ry
- yliopistonlehtori Pauli Rautiainen

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vammaispalvelulakia. Esityksen tarkoituksena on varmistaa, että vammaispalveluiden saatavuus ja rahoitus voidaan turvata vammaisten henkilöiden oikeuksia edistävällä tavalla. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin elämänvaiheita koskeva säännös, jonka tarkoituksena on auttaa arvioimaan, milloin eri elämänvaiheissa olevan henkilön avun ja tuen tarpeeseen tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi vammaispalvelulain (675/2023) 2 §:ään uusi soveltamisalaa rajaava säännös. Säännöksen mukaan vammaispalveluja järjestetään niille vammaisille henkilöille, joiden toimintarajoitteesta johtuva välttämätön avun ja tuen tarve poikkeaa kyseessä olevaan elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta. Muutoksen tarkoituksena on esityksen mukaan selventää sääntelyä eri elämänvaiheisiin tavanomaisesti kuuluvan avun ja tuen tarpeen erottamiseksi sellaisesta vamman tai sairauden aiheuttamasta välttämättömästä avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Esityksen mukaan vammaispalvelulain soveltamisalaa koskevan säännöksen tarkentamisen tavoitteena on varmistaa vammaispalvelulain säilyminen vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina, joka turvaa eri elämänvaiheissa elävien vammaisten henkilöiden erityispalvelujen saatavuuden sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen. Esityksen mukaan tavoitteena on myös turvata hyvinvointialueiden edellytykset rahoittaa vammaispalvelut.

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 44/2025 vp) mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta esittää kuitenkin sääntelyn täsmentämistä joiltain osin.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja kannattaa esityksen hyväksymistä jäljempänä ehdotetuin tarkennuksin. Valiokunta korostaa kuitenkin jäljempänä todetulla tavalla lainmuutoksen toimeenpanon ohjauksen, seurannan ja arvioinnin sekä hyvinvointialueiden riittävien resurssien varmistamisen tärkeyttä vammaisten henkilöiden oikeuksien turvaamiseksi.

Sääntelyn tausta

Eduskunta hyväksyi 1.3.2023 uuden vammaispalvelulain, jonka voimaantuloajankohdaksi vahvistettiin 1.10.2023. Käsiteltäessä kyseistä lakia koskevaa hallituksen esitystä (HE 191/2022 vp) eduskunnassa lakiesityksestä poistettiin perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 79/2022 vp) johdosta niin sanottu ikääntymisrajaus, jonka tarkoituksena oli korostaa sosiaalihuoltolain (1301/2014) merkitystä laajasti väestön palvelutarpeisiin ja erityisesti ikääntyneiden väestön tarpeisiin vastaavana yleislakina ja säilyttää vammaispalvelulaki palveluista pitkäaikaisesti riippuvaisten vammaisten henkilöiden palvelut turvaavana erityislakina.

Sitten uuden vammaispalvelulain voimaantuloa lykättiin lailla (laki vammaispalvelulain 41 ja 42 §:n muuttamisesta (953/2023)) vuoden 2025 alkuun. Voimaantulon siirron taustalla oli pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan hyväksytyn vammaispalvelulain soveltamisalaa tulee täsmentää niin, että varmistetaan vammaispalvelulain säilyminen erityislakina sekä vammaisten henkilöiden asianmukaiset palvelut ja niiden kestävä rahoitus.

Hyväksytyn vammaispalvelulain soveltamisalaa esitettiin täsmennettäväksi syksyllä 2024 eduskunnalle annetussa vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain 4 §:n muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 122/2024 vp). Eduskunta hyväksyi lakiehdotukset muutoin, mutta eduskuntakäsittelyn aikana vammaispalvelulain muuttamista koskevasta lakiehdotuksesta poistettiin perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 44/2024 vp) johdosta 2 §:n 3 momentti, jonka mukaan vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään vammaiselle henkilölle vain, jos hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve. Perustuslakivaliokunta piti elämänvaiheisiin kiinnittyviä arviointiperusteita sinänsä hyväksyttävänä, mutta katsoi, että hallituksen esityksessä elämänvaiheista esitetyt perustelut huomioidenkin 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin säännös oli huomattavan avoin ja tulkinnanvarainen. Valiokunta totesi säännöksen täsmentämisen olevan edellytyksenä ehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Ottaen huomioon lain suunniteltu voimaantulo vuoden 2025 alusta ja talousarvioesitykseen liittyville esityksille asetettu määräaika, perustuslakivaliokunnan esittämiä täsmennyksiä säännökseen ei ollut kuitenkaan mahdollista tehdä eduskuntakäsittelyn aikana (StVM 28/2024 vp).

Hyväksyessään edellä todetun hallituksen esityksen (HE 122/2024 vp) eduskunta antoi lausuman, jossa se edellytti, että valtioneuvosto seuraa ja arvioi kiireellisesti vammaispalvelulain vaikutuksia ja ryhtyy toimenpiteisiin lain yksittäisten säännösten ja soveltamisalasäännöksen täs-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

mentämiseksi, jos se on tarpeen lain säilymiseksi vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina (EV 188/2024 vp).

Vammaispalvelulain soveltamisalan täsmentäminen ja perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 44/2025 vp)

Vammaispalvelulain 2 §:n 1 momentiksi ehdotetaan säännöstä siitä, että kyseisessä laissa säädetään vammaisille henkilöille järjestettävistä erityispalveluista. Säännöksen tarkoituksena on esityksen mukaan korostaa vammaispalvelujen luonnetta erityispalveluina. Lisäksi lain 2 §:n 4 momentiksi ehdotetaan lisättäväksi uusi lain soveltamisalaa rajaava elämänvaiheita koskeva säännös, joka auttaa esityksen mukaan arvioimaan yhdessä muiden soveltamisalasäännösten kanssa, kenellä on oikeus saada vammaispalveluja. Ehdotettujen säännösten on tarkoitus täydentää vammaispalvelulain soveltamisalasäännöksiä. Mainittujen muutosten lisäksi 2 §:ään ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia.

Esityksen mukaan (s. 18) esityksellä ei ole tarkoitus olennaisesti muuttaa vammaispalveluja saavien henkilöiden kohderyhmää. Edelleen on tarkoitus, että aiemmat väliinpuotoajaryhmät kuten autismi- ja neurokirjon henkilöt pääsevät paremmin lain soveltamisen piiriin. Esityksen mukaan (s. 9) ehdotettava elämänvaiheita koskeva säännös saattaa vaikuttaa erityisesti niiden yksittäisten iäkkäiden henkilöiden asemaan, jotka ovat ennen säännöksen tarkentamista saattaneet saada yleispalvelujen sijaan vammaispalveluja.

Ehdotetussa vammaispalvelulain 2 §:n 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi elämänvaiheen määritelmä ja luettelo elämänvaiheista. Ehdotetun säännöksen mukaan vammaispalvelulaissa elämänvaiheella tarkoitetaan ihmisen yleiseen elämäntilanteeseen kuuluvaa ajanjaksoa, johon liittyy sille tyypillisiä kehitysvaiheita ja tehtäviä. Ehdotetun säännöksen mukaan elämänvaiheita ovat lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus. Säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 22—28) on kuvattu eri elämänvaiheita ja niihin liittyviä tyypillisiä piirteitä.

Arvioitaessa oikeutta saada vammaispalveluja eri elämänvaiheissa tulee arviointi ehdotetun 2 §:n 4 momentin mukaan tehdä osana yksilöllistä palvelutarpeen arviointiprosessia. Esityksen mukaan (s. 32) arvioinnissa on tarkoitus arvioida osana yksilöllistä palvelutarpeen arviointiprosessia, milloin on kyse vammaisen henkilön elämänvaiheeseen liittyvästä tavanomaisesta tarpeesta ja milloin siitä poikkeavasta tarpeesta. Esityksen mukaan jokaiselle henkilölle on tehtävä yksilöllinen palvelutarpeen arvio ja arvio siitä, voidaanko hänen tarpeisiinsa vastata ensisijaisen lainsäädännön mukaisilla palveluilla. Säännös edistää perustelujen mukaan vammaisten henkilöiden oikeusturvan toteutumista ja korostaa sitä, että päätös ei voi perustua kategorisesti vain henkilön elämänvaiheeseen.

Edellä todetussa arvioinnissa tulee ehdotetun 2 §:n 4 momentin mukaan lisäksi ottaa huomioon palveluiden jatkuvuus siirryttäessä elämänvaiheesta toiseen. Perustelujen (s. 21) mukaan silloin, kun vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden, osallisuuden ja itsenäisen elämän toteutuminen on kiinni palveluista, on välttämätöntä huolehtia siitä, että palvelut jatkuvat joustavasti elämänvaiheesta toiseen. Ehdotetussa säännöksessä on lisäksi viittaus lain tarkoituksypykälään.

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

Perustuslakivaliokunnan (PeVL 44/2025 vp) arvion mukaan nyt ehdotettu säännös elämänvaiheen huomioon ottamisesta on täsmentynyt suhteessa valiokunnan aiemmin lausunnossaan (PeVL 44/2024 vp) arvioimaan säännökseen. Vaikka säännös on edelleen jossain määrin avoin, täyttää se valiokunnan mielestä nyt ehdotetussa muodossaan perustuslain 80 §:n edellytykset lain täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan sääntelyn kannalta merkittävänä on pidettävä sitä, että ehdotetun 2 §:n 4 momentin mukaan elämänvaiheisiin kiinnittyvä arviointi tehdään aina osana yksilöllistä palvelutarpeen arviointiprosessia. Valiokunnan mielestä kovin jäykät ja yksityiskohtiin menevät määritelmät voisivat olla käytännön soveltamistoiminnassa ongelmallisia ja jopa poissulkevia. Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä, että nyt ehdotettu sääntely korostaa arvioinnin yksilöllistä luonnetta ja sitä, että pelkästään henkilön ikä ei voi johtaa lain soveltamisalan ulkopuolelle rajautumiseen. Perustuslakivaliokunnan mielestä yksilöllistä arviointia koskeva sääntely voi hallituksen esityksessäkin omaksutun kannan mukaisesti edistää myös vammaisten henkilöiden oikeusturvan toteutumista. Valiokunta korostaa tältä kannalta kuitenkin yksilöllisen arvioinnin perusteiden ja noudatettavan menettelyn mahdollisimman selkeän sääntelemisen merkitystä ja toteaa, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on syytä täsmentää sääntelyä tältä osin. Lisäksi valiokunta toteaa, että valtioneuvoston on syytä tarkoin seurata lain toimivuutta ja vaikutuksia vammaisten oikeuksiin.

Ehdotetun sääntelyn arviointia

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää vammaisten henkilöiden oikeuksien turvaamiseksi ja edistämiseksi tärkeänä sitä, että vammaispalvelulaki säilyy ehdotetun sääntelyn myötä vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina, jonka avulla turvataan niiden vammaisten henkilöiden oikeudet, joille ensisijaisen lainsäädännön mukaiset palvelut eivät ole riittäviä ja sopivia. Valiokunta korostaa esityksen tavoin sitä, että pelkästään henkilön ikä ei voi johtaa vammaispalvelulain soveltamisalan ulkopuolelle rajautumiseen, vaan oikeus saada palveluja eri elämänvaiheissa on arvioitava osana yksilöllistä palvelutarpeen arviointia. Valiokunta pitää tärkeänä myös sitä, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon palvelujen jatkuvuus siirryttäessä elämänvaiheesta toiseen.

Vertailun vuoksi valiokunta toteaa, että Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa on käytössä ikärajoja (65 tai 67 vuotta), jotka rajaavat palvelujen kohderyhmää. Nyt ehdotettu sääntely ei kuitenkaan hallituksen esityksen (s. 22) mukaan rajaa missään elämänvaiheessa olevaa henkilöä ikärajan tavoin ehdottomasti lain soveltamisalan ulkopuolelle, vaan tarkoituksena on auttaa erottamaan eri elämänvaiheisiin liittyvä tavanomainen tarve sellaisesta vamman aiheuttamasta toimintarajoitteesta johtuvasta tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain perusteella järjestettävillä palveluilla.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa osa kuultavista kannatti esitystä katsoen sen selkeyttävän lain soveltamista, edesauttavan vammaispalvelulain säilymistä vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina sekä parantavan asiakkaiden ja viranhaltijoiden oikeusturvaa, asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja erityisesti vammaisten lasten, nuorten ja ikäihmisten oikeuksia. Osa kuultavista puolestaan suhtautui esitykseen kriittisesti tai piti lain soveltamisalan muuttamista ennen aikaisena, sillä hyvinvointialueilla ei ole ehtinyt kertyä kattavasti kokemuksia lain toimeenpanosta, jotta tiedettäisiin sen vaikutuksista tai mahdollista muutostarpeista. Toistuvien ja nopealla aika-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

taululla toteutettujen muutosten katsottiin myös vaikeuttavan lain toimeenpanoa ja heikentävän oikeusvarmuutta ja ennakoitavuutta.

Kriittisinä huomioina asiantuntijakuulemisissa tuotiin esille, että ehdotettu säännös ei ole edelleenkaan riittävän täsmällinen ja että käsite ”elämänvaihe” on lainsäädännössä ongelmallinen, sillä se luo helposti epätarkoituksenmukaista soveltamista ja väliinputoamisia. Tuotiin myös esille, että elämänvaihetta koskevan käsitteen sijaan erityispalvelujen tarvetta tulisi konkretisoida huomioimalla vahvemmin erilaiset toimintarajoitteet, jotka vaikuttavat ihmisen toimintakykyyn yksilöllisesti. Osa kuultavista piti ehdotettua sääntelyä tarpeettomana, sillä voimassa olevan vammaispalvelulain säännökset ohjaavat lain soveltamista jo nyt siten, että laki säilyy esityksen tavoitteen mukaisesti erityislakina. Osa kuultavista ehdotti puolestaan sääntelyn täydentämistä yksilöllisen elämäntilanteen huomioimisella, jos elämänvaiherajauksesta säädetään.

Useammassa asiantuntijalausunnossa katsottiin, että lakiin esitettävässä elämänvaiherajauksessa on tosiasiassa kyse ikääntymisrajauksesta, joka asettaa ikääntyneet vammaisiksi katsottavat henkilöt ikänsä vuoksi muita vammaisiksi katsottavia henkilöitä epäedullisempaan asemaan. Tähän liittyen todettiin, etteivät rajaukselle esitetyt taloudellisiin näkökohtiin liittyvät syyt ole hyväksyttävä peruste ikääntyneiden vammaisten erilaiselle kohtelulle. Lisäksi asiantuntijakuulemisissa tuotiin esille, että lain soveltamisalan tiukentaminen uhkaa vammaisten lasten ja heidän perheidensä sekä toisaalta myös itsenäistyvien vammaisten nuorten pääsyä heille tarpeellisiin vammaispalveluihin. Joissain lausunnoissa lievästi kehitysvammaisten sekä autististen henkilöiden arvioitiin olevan vaarassa joutua väliinputoajiksi.

Valiokunta toteaa, että vammaispalvelulain soveltamisalaa rajaava elämänvaiheita koskeva säännös ohjaa sosiaalihuollon ammattilaisia lain tulkinnassa ja soveltamisessa arvioitaessa sitä, milloin on kyse vammaisuuteen liittyvästä erityisestä palvelutarpeesta ja milloin puolestaan elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta tuen tarpeesta. Valiokunta pitää vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista näin ollen perusteltuna vammaispalvelulain säilyttämiseksi vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina, vaikka asiantuntijakuulemisissa tuotiin esille toisaalta myös se, että asiakkaan elämänvaihe ja elämäntilanne huomioidaan jo tälläkin hetkellä palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman laatimisen yhteydessä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta viittaa lisäksi edellä kuvattuun perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 44/2025 vp), jonka mukaan ehdotettu säännös elämänvaiheen huomioon ottamisesta täyttää perustuslakivaliokunnan mielestä nyt ehdotetussa muodossaan perustuslain 80 §:n edellytykset lain täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, ettei elämänvaihetta koskevan säännöksen lisääminen vammaispalvelulakiin saa missään tilanteessa johtaa vammaisen henkilön ikäsyryntään ja painottaa yksilöllisen arvioinnin merkitystä arvioitaessa oikeutta saada vammaispalveluja eri elämänvaiheissa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella joitakin tarkennuksia lakiehdotukseen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 2 §:n 4 momentin viimeistä virkettä täsmennetään siten, että arviointi oikeudesta saada vammaispalveluita eri elämänvaiheissa tulee tehdä yksilöllisesti osana 4 §:ssä ja sosiaalihuoltolain 36 ja 37 §:ssä tarkoitettua palvelutarpeen arviointia. Ehdotetulla säännöksellä korostetaan sitä, että arviointi oikeudesta saada vammaispalveluja eri elämänvaiheissa on tehtävä yksilöllisesti. Arviointi on tehtävä osana vammaisen henkilön palvelutarpeen arviointia, mihin liittyen säännökseen eh-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

dotetaan lisättäväksi informatiivisuuden vuoksi viittaukset palvelutarpeen arviointia koskeviin vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain säännöksiin. Mainittujen tarkennusten lisäksi valiokunta ehdottaa 2 §:ään lakitekniisiä muutoksia, joilla ei ole sisällöllisiä vaikutuksia sääntelyyn.

Edellä todetun lisäksi valiokunta ehdottaa täydennettäväksi lakiehdotuksen 4 §:ää uudella 2 momentilla. Ehdotetun 4 §:n 2 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnissa on arvioitava 2 §:n 4 momentin edellyttämällä tavalla yksilöllisesti se, milloin on kyse vammaisen henkilön elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta ja milloin siitä poikkeavasta tarpeesta. Lisäksi vammaisen henkilön yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin on sisällytettävä ehdotetun 2 momentin mukaan arvio siitä, voidaanko hänen tarpeisiinsa vastata 2 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lain mukaisilla palveluilla. Uuden 4 §:n 2 momentin säännöksen tarkoituksena on tarkentaa palvelutarpeen arviointia koskevaa säännöstä sekä korostaa elämänvaiheisiin kiinnittyvän arvioinnin yksilöllistä luonnetta eli sitä, ettei oikeus saada vammaispalveluja eri elämänvaiheissa voi perustua kategorisesti vain henkilön elämänvaiheeseen eikä pelkästään henkilön ikä voi johtaa lain soveltamisalan ulkopuolelle rajautumiseen.

Useampi valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kuultu taho toi esille, että esitys on ristiriidassa sekä YK:n vammaisyleissopimuksen kanssa että myös yleissopimusta valvovan YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean Suomea koskevien kannanottojen ja ratkaisun kanssa. Komitea katsoi syyskuussa 2025 Suomea koskevissa loppupäätelmissään (CRPD/C/FIN/CO/1), että elämänvaiherajauksen lisääminen vammaispalvelulakiin merkitsisi ikään perustuvaa syrjintää ja olisi ristiriidassa yleissopimuksen 1 artiklaan sisältyvän vammaisuuden määritelmän kanssa. Komitea oli huolissaan siitä, että ehdotetut muutokset saattavat sulkea monet vammaiset henkilöt pois vammaisyleissopimuksen edellyttämistä palveluista (artikla 5, kohdat 8 (c) ja (d)). Hallituksen esityksen (s. 36) mukaan YK:n vammaisten oikeuksien komitea on ottanut kantaa lausunto-kierroksella olleeseen hallituksen esitysluonnokseen, eikä komitealla ole ollut käytettävissä esityksen lopullista versiota. Esitystä on muokattu ja täydennetty komitean antamien loppupäätelmien perusteella ottaen huomioon komitean esiin nostamat huolet.

Perustuslakivaliokunta on ilmaissut lausunnossaan käsityksensä liittyen edellä todettuun YK:n vammaisten oikeuksien komitean Suomelle ilmaisemaan huoleen siitä, että elämänvaihekriteerin soveltaminen voi johtaa ikään perustuvaan syrjintään. Perustuslakivaliokunnan mielestä se, että lain soveltamisalaa ja eri palvelujen myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan lain tarkoituksen mukaisesti perus- ja ihmisoikeusmyönteisesti, on omiaan lieventämään kyseisiä ongelmia ja ehkäisemään esimerkiksi juuri iän perusteella syrjivien käytäntöjen muodostumista. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy tältä osin perustuslakivaliokunnan lausuntoon. Valiokunta kuitenkin toteaa, että valtioneuvoston on seurattava ja ohjattava lainmuutoksen soveltamista hyvinvointialueilla edellä todettujen syrjivien käytäntöjen muodostumisen ehkäisemiseksi sekä mahdollisten syrjivien soveltamiskäytäntöjen ilmetessä tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin sääntelyn tarkentamiseksi.

Lain toimeenpano, ohjaus ja seuranta

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nostettiin esille erilaisia huolia uuden jo voimaan tulleen vammaispalvelulain toimeenpanoon liittyen. Tuotiin muun muassa esille, että lain voimaantulon myötä hyvinvointialueet painottavat vahvasti sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ensisijai-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

suutta. Tuotiin myös esille, että vammaiset ihmiset eivät saa nykyisin tarvitsemiaan palveluja ja väliinputoajia on kasvavassa määrin. Lisäksi tuotiin esille, että hyvinvointialueet ovat joissain tilanteissa alentaneet vammaispalvelulain mukaisten palveluiden aiempaa palvelutasoa ja että vammaispalvelulaki näyttää muuttuneen säästölaiksi. Hallituksen esityksen osalta tuotiin esille, ettei esityksessä ole huomioitu lainsäädännön kokonaisuutta ja sen yhteensovittamisen ongelmia eikä ensisijaisen lainsäädännön toimeenpanon tosiasiallista toteutumista hyvinvointialueilla. Tähän liittyen tuotiin esille, ettei ensisijaisessa lainsäädännössä ole vastinpareja vammaispalvelulain mukaisille palveluille tai ne eivät tosiasiallisesti vastaa vammaisten ihmisten yksilöllisiin tarpeisiin.

Hyväksyessään syksyllä 2024 vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista koskevan hallituksen esityksen (HE 122/2024 vp) eduskunta antoi lausuman, jossa se edellytti, että valtioneuvosto ohjaa vammaispalvelulain toimeenpanoa niin, että varmistetaan lain valtakunnallisesti yhtenäinen soveltaminen ja vammaisten henkilöiden palvelujen yhdenvertainen saatavuus eri alueilla. Lisäksi eduskunta antoi lausuman, jossa se edellytti, että valtioneuvosto seuraa vammaispalvelulain muutosten vaikutuksia vammaisten henkilöiden oikeuksien ja erityisesti mahdollisten väliinputoajaryhmien oikeuksien ja kielellisten oikeuksien toteutumiseen sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi (EV 188/2024 vp).

Sosiaali- ja terveysvaliokunta viittaa edellä todettuihin eduskunnan antamiin lausumiin sekä aiempaan mietintöönsä (StVM 28/2024 vp) ja korostaa, että sekä voimassa olevan lainsäädännön että nyt käsiteltävänä olevan lainmuutoksen toimeenpanoa tulee ohjata niin, että vammaisten ihmisten perus- ja ihmisoikeudet ja oikeus palveluihin tosiasiallisesti toteutuvat. Valiokunta painottaa lainsäädännön toimeenpanon edellyttävän sosiaali- ja terveysministeriön ja valvontaviranomaisen ohjausta, jotta hyvinvointialueet soveltavat vammaispalvelulakia yhdenmukaisesti ja jotta vammaisten henkilöiden oikeudet toteutuvat lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Nyt käsiteltävänä olevan lainmuutoksen osalta valiokunta toteaa, että vammaispalvelulain soveltamisalaa rajaavan elämänvaiheita koskevan säännöksen käytännön soveltaminen edellyttää myös selkeää ja konkreettista ohjeistusta hyvinvointialueilla. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tuottama ohjeistus tukee jo nyt lain soveltamista, ja sen järjestelmällinen hyödyntäminen on tärkeää jatkosakin.

Viitaten myös aiempaan mietintöönsä (StVM 28/2024 vp) sekä perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 44/2025 vp) todettuun sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä seurata ja arvioida vammaispalvelulain soveltamisalan täsmentämisen vaikutuksia ja lain toimivuutta sen varmistamiseksi, että vammaisten henkilöiden oikeudet toteutuvat.

Taloudelliset vaikutukset

Hyväksytyn vammaispalvelulain (HE 191/2022 vp) eduskuntakäsittelyssä tehtyjen muutosten vuoksi lain toimeenpanoon varattiin teknisessä julkisen talouden suunnitelmassa 2024—2027 rahoitusta 25,2 miljoonaa euroa vuodelle 2024, 32,4 miljoonaa euroa vuodelle 2025, 35,5 miljoonaa euroa vuodelle 2026 ja 35,9 miljoonaa euroa vuodelle 2027. Mainitun lain eduskuntakäsittelyn aikana tapahtuneen ikääntymisrajausten poiston jälkeen lain kustannuksia ei ollut kuitenkaan mahdollista perusteellisesti arvioida, joten oli epävarmaa, riittäisikö varattu rahoitus uuden lain mukaisten palvelujen toteuttamiseen. Tämän vuoksi tekniseen julkisen talouden suunnitel-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

maan 2024—2027 sisällytettiin 100 miljoonan euron kehysvaraus, joka oli lisäystä suhteessa budjetoituun määrärahaan (HE 122/2024 vp, s. 7). Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan karkeana laskelmana tehty 100 miljoonan euron kehysvaraus perustui skenaarioon siitä, että vahvistettu vammaispalvelulainsäädäntö olisi laajentanut palvelujen soveltamisalaa erityisesti iäkkäiden palvelutarpeiden osalta tosiasiaassa enemmän kuin eduskuntakäsittelyssä oli arvioitu. Poliittisia päätöksiä kehysvarauksen purkamisesta hyvinvointialueiden rahoitusmomentille ja vammaispalvelulainsäädännön rahoittamiseen ei kuitenkaan tehty, koska lain soveltamisalaa päädyttiin tarkentamaan.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa sitouduttiin siihen, että uudistetusta vammaispalvelulainsäädännöstä (HE 191/2022 vp) hyvinvointialueille kohdentuva lisäkustannus saisi olla enimmillään 100 miljoonaa euroa vuodessa. Syksyllä 2024 eduskunnalle annetussa vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 122/2024 vp) ei ollut esityksen (s. 64) mukaan kuitenkaan tarpeen käyttää koko esitykselle varattua lisämäärärahaa, sillä esityksessä ehdotettavien soveltamisalan tarkennusten myötä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen piiriin ohjautuvien asiakkaiden määrän ei arvioitu eroavan merkittävästi siitä, mitä alkuperäisessä hallituksen esityksessä (HE 191/2022 vp) arvioitiin. Hallituksen esityksessä (HE 122/2024 vp) vammaispalvelulain voimaantulon arvioitiin lisäävän hyvinvointialueiden nettokustannuksia 24,8 miljoonaa euroa vuonna 2025, 31,2 miljoonaa euroa vuonna 2026, 37,3 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja 29,4 miljoonaa euroa vuonna 2028.

Kun syksyllä 2024 annetun hallituksen esityksen (HE 122/2024 vp) eduskuntakäsittelyn aikana elämänvaihetta koskeva 2 §:n 3 momentin säännös poistettiin lakiehdotuksesta, sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti mietinnössään (StVM 28/2024 vp), että lakiehdotuksen toimeenpanoon varataan talousarvioesityksen yhteydessä valtiovarainministeriön toimeenpanon edellytysten vahvistamiseksi ehdottama 45 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Lisäys hallituksen talousarvioesitykseen verrattuna oli siten 20,2 miljoonaa euroa jo varatun 24,8 miljoonan euron lisäksi. Valtiovarainministeriö totesi eduskuntakäsittelyn aikana sosiaali- ja terveysvaliokunnalle antamassaan selvityksessä, että mainitun 2 §:n 3 momentin poistolla on kustannuksia kasvattava vaikutus, mutta korosti, ettei sillä ollut käytettävissä olevan ajan, hallituksen esityksen erinäisten kustannusvaikutteisten säännösehdotusten ja 2 §:n 3 momentin poistamisesta seuraavien vaikutusketjujen ja tietopohjan heikkouden vuoksi mahdollisuutta tehdä kokonaisuudesta perusteellista vaikutusarviota (StVM 28/2024 vp). Sosiaali- ja terveysvaliokunta totesi mietinnössään (StVM 28/2024 vp), että valtioneuvoston on seurattava huolellisesti ehdotetun lain soveltamista ja toimeenpanoa. Lisäksi valiokunta totesi, että valtioneuvoston on arvioitava lain toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset hyvinvointialueille lisätalousarvion laatimisen yhteydessä sekä kohdennettava lisätalousarviossa hyvinvointialueille ehdotetun lainsäädännön velvoitemuutosten aiheuttamat kustannukset rahoituslain 9 §:n mukaisesti täysimääräisesti.

Eduskuntakäsittelyssä varattiin syksyllä 2024 vammaispalvelulain toimeenpanoon sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 28/2024 vp) ehdotetulla tavalla 45 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Hallituksen esityksen (HE 122/2024 vp) hyväksymisen yhteydessä eduskunta antoi lausuman, jossa se edellytti, että valtioneuvosto varmistaa hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 9 §:n edellyttämällä tavalla lain voimaantulosta lähtien hyvinvointialueille riittävät resurssit vammaisten henkilöiden palvelujen turvaamiseksi (EV 188/2024 vp).

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä vammaispalvelulain soveltamisalaa ehdotetaan rajattavaksi elämänvaiheita koskevalla säännöksellä, jonka vaikutusten arvioidaan olevan vastaavat kuin eduskunnan syksyllä 2024 lakiehdotuksesta poistamalla elämänvaihetta koskevalla säännöksellä olisi ollut. Esityksen mukaan (s. 7) vammaispalvelulain toimeenpanon edellytysten turvaamiseksi varmuuden vuoksi varattu 20,2 miljoonaa euroa voidaan näin ollen vähentää hyvinvointialueiden rahoituksesta vuodesta 2026 lähtien.

Valiokunta viittaa hyvinvointialueiden rahoituksen osalta edellä todettuun eduskunnan lausumaan (EV 188/2024 vp) sekä aiempaan mietintöönsä (StVM 28/2024 vp) ja korostaa sitä, että valtioneuvoston on varmistettava myös nyt käsiteltävänä olevaan vammaispalvelulain soveltamisalan muuttamiseen liittyen hyvinvointialueille riittävät resurssit vammaisten henkilöiden palvelujen turvaamiseksi.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2 §. Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön. Valiokunta ehdottaa tarkennettavaksi pykälän 4 momentin elämänvaiheiden luetteloa koskevaa kolmatta virkettä siten, että virkkeen alkuun lisätään sanat ”tässä laissa tarkoitettuja” sen selventämiseksi, että luettelossa mainitut elämänvaiheet ovat vammaispalvelulaissa tarkoitettuja elämänvaiheita. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 44/2025 vp) viitaten valiokunta ehdottaa tarkennettavaksi pykälän 4 momentin viimeistä virkettä siten, että arviointi oikeudesta saada vammaispalveluita eri elämänvaiheissa tulee tehdä yksilöllisesti osana 4 §:ssä ja sosiaalihuoltolain 36 ja 37 §:ssä tarkoitettua palvelutarpeen arviointia. Ehdotetulla tarkennuksella korostetaan sitä, että arviointi oikeudesta saada vammaispalveluita eri elämänvaiheissa on tehtävä kunkin vammaisen henkilön kohdalla yksilöllisesti. Kyseinen arviointi tehdään aina osana vammaisen henkilön yksilöllistä palvelutarpeen arviointia. Palvelutarpeen arvioinnista ja siihen liittyvistä menettelyllisiä ja prosessuaalisista seikoista säädetään vammaispalvelulain 4 §:ssä ja sosiaalihuoltolain 36 ja 37 §:ssä.

Lisäksi valiokunta ehdottaa pykälän 3 ja 6 momenttiin joitakin lakiteknisii tarkennuksia.

4 §. Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 44/2025 vp) viitaten valiokunta ehdottaa lisättäväksi pykälään uuden 2 momentin, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi. Uuden 2 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnissa on arvioitava 2 §:n 4 momentin edellyttämällä tavalla yksilöllisesti se, milloin on kyse vammaisen henkilön elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta ja milloin siitä poikkeavasta tarpeesta. Lisäksi vammaisen henkilön yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin on sisällytettävä säännöksen mukaan arvio siitä, voidaanko hänen tarpeisiinsa vastata 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun ensisijaisesti sovellettavan lain mukaisilla palveluilla. Uusi 2 momentin säännös tarkentaa palvelutarpeen arviointia koskevaa 4 §:n säännöstä ja korostaa elämänvaiheisiin kiinnittyvän arvioinnin yksilöllistä luonnetta. Arviointi sen osalta, milloin on kyse vammaisen henkilön elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta ja milloin siitä poikkeavasta tarpeesta, on tehtävä kunkin vammaisen henkilön kohdalla yksilöllisesti osana vammaisen henkilön palvelutarpeen arviointia. Oikeus saada vammaispalveluita eri elämänvaiheissa ei voi perustua näin ollen kategorisesti vain henkilön elämänvaiheeseen, eikä pelkästään henkilön ikä voi johtaa lain soveltamisalan ulkopuolelle rajautumiseen. Valiokunta vii-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

taa lisäksi käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen 2 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin arviointiin liittyvien seikkojen osalta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 92/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

vammaispalvelulain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaispalvelulain (675/2023) 2 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1075/2024, sekä
lisätään 4 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tässä laissa säädetään vammaisille henkilöille järjestettävistä erityispalveluista, jäljempänä *vammaispalvelut*.

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka tarvitsee vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä.

Vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain (1301/2014), terveydenhuoltolain (1326/2010), ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012), varhaiskasvatuslain (540/2018), perusopetuslain (628/1998) tai muun ~~ensisijaisen~~ lain perusteella.

Tämän lain perusteella järjestetään palveluita niille vammaisille henkilöille, joiden toimintarajoitteesta johtuva välttämätön avun ja tuen tarve poikkeaa kyseessä olevaan elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta. Tässä laissa tarkoitetaan elämänvaiheella ihmisen yleiseen elämänsykliin kuuluvaa ajanjaksoa, johon liittyy sille tyypillisiä kehitysvaiheita ja tehtäviä. Tässä laissa tarkoitettuja elämänvaiheita ovat lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus. Arvioitaessa oikeutta saada vammaispalveluita eri elämänvaiheissa tulee ottaa huomioon, mitä 1 §:ssä säädetään lain tarkoituksesta. Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon palveluiden jatku-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

vuus siirryttäessä elämänvaiheesta toiseen. Arviointi oikeudesta saada vammaispalveluita eri elämänvaiheissa tulee tehdä yksilöllisesti osana 4 §:ssä ja sosiaalihuoltolain 36 ja 37 §:ssä tarkoitettua palvelutarpeen arviointia.

Tämän lain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitettut palvelut eivät ole vammaisen henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Asiakkaan edusta säädetään sosiaalihuoltolain 4 ja 5 §:ssä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettun lain perusteella järjestettävistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista voidaan periä maksu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaisesti. Sen lisäksi, mitä mainitun lain 11 §:ssä säädetään maksun perimättä jättämisestä tai määrätyn maksun alentamisesta, edellä 3 momentissa tarkoitettun lain perusteella järjestetyistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista määrättävä maksu on jätettävä määräämättä tai perimättä tai sitä on alennettava, jos maksu estää vammaisen henkilön palveluiden yksilöllisen järjestämisen tai vaikeuttaa sitä olennaisesti tai jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Palveluiden järjestämisvastuusta säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021), sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021), jäljempänä *järjestämislaki*, ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa (615/2021).

4 § (Uusi)

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

Palvelutarpeen arvioinnissa on arvioitava 2 §:n 4 momentin edellyttämällä tavalla yksilöllisesti se, milloin on kyse vammaisen henkilön elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta ja milloin siitä poikkeavasta tarpeesta. Vammaisen henkilön yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin on sisällytettävä arvio siitä, voidaanko hänen tarpeisiinsa vastata 2 §:n 3 momentissa tarkoitettun lain mukaisilla palveluilla. (Uusi)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olleet hakemukset käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain voimaan tullessa vireillä ollut muutoksenhakuasia käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Vuoden 2025 aikana tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella tehdyt päätökset pysyvät voimassa niiden voimassaoloajan. Päätökset tulee saattaa tämän lain mukaisiksi vammaisen henkilön aloitteesta tai hyvinvointialueen aloitteesta silloin, kun vammaisen henkilön palvelutarve sitä edellyttää.

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp

Helsingissä 27.11.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd (osittain)
jäsen Maaret Castrén kok (osittain)
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Hilkkä Kemppi kesk (osittain)
jäsen Aki Lindén sd (osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Minna Reijonen ps (osittain)
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Henrik Wickström r
jäsen Ville Väyrynen kok
varajäsen Kaisa Garedeu ps (osittain)
varajäsen Jari Koskela ps (osittain)
varajäsen Hanna Laine-Nousimaa sd (osittain)
varajäsen Markku Siponen kesk (osittain)
varajäsen Henrik Vuornos kok (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Pirjo Kainulainen

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vihr, vas

Vastalause 1

Perustelut

Hallituksen esitystä vammaispalvelulain soveltamisalan täsmentämisestä tulee tarkastella erityisesti niiden vaikutusten kautta, joita esityksellä on vammaisten henkilöiden perus- ja ihmisoi-
keuksien sekä yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Vammaispalvelulain tarkoituksena on turvata
vammaisille henkilöille välttämättömät erityispalvelut silloin, kun muut palvelut eivät vastaa hei-
dän yksilölliseen tarpeeseen.

Esityksen keskeinen muutos on elämänvaiheita koskevan säännöksen lisääminen lain 2 §:ään.
Esityksen mukaan elämänvaiherajauksen tarkoituksena on erottaa elämänvaiheeseen tavanomai-
sesti kuuluva avun ja tuen tarve siitä vamman tai sairauden aiheuttamasta välttämättömästä avun
ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla. Elämänvaiheik-
si määritellään lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus, ja sen arviointi, mitä elämänvaiheeseen
tavanomaisesti kuuluvalla avun ja tuen tarpeella, johon ei jatkossa vastata vammaispalvelulain
mukaisilla erityispalveluilla, tehdään osana yksilöllistä palvelutarpeen arviota.

Esityksen mukaan ikääntymiseen liittyviä tavanomaisia hoivan ja huolenpidon tarpeita ei lähtö-
kohtaisesti kuuluisi kattaa vammaispalveluilla. Esityksen mukaan asia on jo voimassa olevan
lainsäädännön nojalla lähtökohtaisesti näin, vaikka esityksessä myös tunnistetaan, kuinka moni
vammainen henkilö — esimerkiksi SMA2-tautia ja muita vastaavia lihastauteja sairastavat, jotka
elävät nykyaikaisen lääkityksen ansiosta aiempaa useammin tavanomaiseen vanhuuteen — tar-
vitsevat vammaispalveluja kuten henkilökohtaista apua läpi elämänsä, myös iän tuomien muutos-
ten keskellä. Näin ollen vammaispalvelut kulkevat mukana myös ”luonnollisen vanhenemisen”
aikana.

Elämänvaihesäännöksen konkreettinen lisäarvo jää epäselväksi. Säännös on epämääräisesti kir-
joitettu, ja se voi pikemminkin hämärtää rajanvetoa vammaan liittyvän ja tavanomaisen tuen tar-
peen välillä, erityisesti iäkkäiden vammaisten kohdalla. Vaikka esitys on valiokuntakäsittelyn ai-
kana perustuslakivaliokunnan vaatimuksesta täsmentynyt siltä osin, kun kyse on yksilöllisen ar-
vioinnin perusteista, elämänvaiheen käsite jää yhä tulkinnanvaraiseksi. Laista ei käy riittävän sel-
keästi ilmi, millä kriteereillä eri elämänvaiheissa erotettaisiin tavanomainen ja vammasta johtuva
tuen tarve eikä se, että tämän on perustuttava yksilökohtaiseen arviointiin korjaa tilannetta, sillä
vamman henkilön oikeutta palveluihin ei pitäisi perustaa tulkinnanvaraisiin lain perusteluihin
tai hyvinvointialueiden vaihteleviin käytäntöihin.

Kokonaisuutena esitys sisältää merkittävän riskin vammaispalvelujen soveltamisalan kaventumi-
sesta ja palveluihin pääsyn heikentymisestä, erityisesti iäkkäiden vammaisten ja iäkkäänä vam-
mautuvien kohdalla, mutta myös muissa elämänvaiheissa.

Asiantuntija-arvioiden mukaan rajausta ei ole oikeasuhtainen eikä perus- ja ihmisoikeusmyöntei-
nen keino, vaan se voi lisätä epäyhdenvertaista lain soveltamista ja kasvattaa väliinputoajien mää-
rää. Esitys on laadittu siten, ettei sillä vastata jo aiemmin laajasti tunnistettuun tarpeeseen kehit-
tää vammaispalveluiden palveluvalikoimaa eri elämänvaiheissa esiintyvään tarpeeseen parem-

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vihr, vas

min vastaavaksi. Esimerkiksi vammaisten lasten itsenäisen elämän tukemiseksi olisi tarpeen säätää erillisenä erityispalveluna lapsen henkilökohtaisesta avusta eikä nyt esitetty elämänvaihesäännös, jossa lapsuus määritellään eräksi palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä huomioitavaksi henkilökohtaisen avun myöntämiseen vaikuttavaksi elämänvaiheeksi, vastaa tällaiseen sääntelytarpeeseen.

YK:n vammaisten oikeuksien komitea ja syrjintäriski

YK:n vammaissopimus velvoittaa turvaamaan vammaisille henkilöille yhdenvertaisen oikeuden itsenäiseen elämään, osallisuuteen ja välttämättömiin tukipalveluihin koko elämänkaaren ajan.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus ei varsinaisesti kiellä eri ihmisyhmien erotteluja, mutta erottelulle tulee kyetä osoittamaan hyväksyttävä peruste. YK:n vammaisten oikeuksien komitea ilmaisi kuitenkin Suomelle 3.9.2025 antamissaan suosituksissa huolensa siitä, että vammaispalvelulain 2 §:ään ehdotetut muutokset saattavat sulkea monia vammaisia henkilöitä pois yleissopimuksen edellyttämistä palveluista.

Komitea on suositellut Suomea pidättäytymään kokonaan elämänvaiheisiin perustuvista rajoituksista ja varmistamaan, että vammaisten henkilöiden palvelut kehittyvät ilman ikärajoja.

Lisäksi komitea on kiinnittänyt huomiota vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen väliseen eriarvoisuuteen ja kehottanut Suomea turvaamaan yhdenvertaisuuden palveluja saavien välillä alueesta riippumatta.

Komitea on lisäksi huomauttanut, ettei Suomi ole ryhtynyt riittäviin toimiin korjatakseen SK v. Suomi -tapauksessa todettua aiempaa ihmisoikeusloukkauksen tilannetta eikä varmistamaan, että vammaispalvelulain palveluvalikoima vastaa sopimuksen velvoitteita.

Vammaisfoorumi on asiantuntijalausunnossaan nostanut esille, että se on erityisen huolissaan siitä, etteivät komitean syksyllä 2025 antamat selkeät suositukset ole ohjanneet lain 2 §:n muutostyötä. Esimerkiksi muistisairaat vammaiset henkilöt — yksi suurimmista ikääntyneiden palveluryhmistä — jäävät säännöksen perusteluissa lähes kokonaan huomioimatta. Säännöksen perusteluissa ei myöskään kiinnitetä riittävällä tavalla huomiota siihen, miten näkövammaisten — toisen suuren ikääntyneiden palveluryhmän — kohdalla turvataan vammaisten henkilöiden tosiasiallinen pääsy heille vammaissopimuksen perusteella kuuluviin oikeuksiin.

Hyvinvointialueiden vaikea tilanne ja toimeenpanoriskit

Vaikka uusi vammaispalvelulaki on ollut voimassa vasta lyhyen aikaa, käytännön kokemukset osoittavat jo nyt merkittäviä toimeenpanoriskejä. Useat hyvinvointialueet ovat alkaneet järjestää aiemmin vammaispalvelulain mukaisiin subjektiivisiin oikeuksiin kuuluneita palveluja — kuten henkilökohtaista apua — muiden lakien mukaisilla palveluilla eli esimerkiksi tarjoamalla henkilökohtaisen avun sijaan yhdistelmän sosiaalihuoltolain mukaista kotipalvelua ja terveydenhuoltolain mukaista kotisairaanhoidoa. Tämä kehitys on kaventanut vammaisten henkilöiden tosiasiallista mahdollisuutta elää itsenäisesti ja osallistua yhdenvertaisesti yhteiskuntaan YK:n vammaisyleissopimuksen edellyttämällä tavalla.

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vihr, vas

Samaan aikaan hyvinvointialueet ovat harmonisoineet sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisia liikkumisen tukeen kuuluvia kuljetuspalveluja alentamalla vammaispalvelulain mukaista palvelutasoa niin paljon, että järjestelmien välinen ero on käytännössä jäänyt vain palvelujen määrään. Kun yksilöllisten palvelujen järjestämistä koskevat keinot ja menettelytavat ovat jääneet lain ulkopuolisten, tapaoikeudellisten mekanismien varaan, vammaisten henkilöiden tosiasiallinen pääsy heille kuuluvien subjektiivisten oikeuksien piiriin on riippunut hyvinvointialueiden itse luomista, usein monimutkaisista hakumenettelyistä.

Nämä esimerkit osoittavat, että nykyiseen vammaispalvelulakiin sisältyy juuri niitä subjektiivisia oikeuksia heikentäviä säännösteknisiä riskejä, joista asiantuntijat laajasti varoittivat jo lain säätämisaikana. Tilannetta pahentaa se, että lakia sovelletaan ympäristössä, jossa hyvinvointialueet ovat massiivisten säästöpainojen alla ja jossa päätöksenteko on siirtynyt sosiaalityön ammattilaisilta asiakasohjausryhmille. Tämä on johtanut useilla alueilla aluehallintovirastojen antamiin moitteisiin. Tässä tilanteessa eduskunnan olisi tarpeen ottaa aiempaa selkeämpi kanta siihen, mihin suuntaan lainsäädäntöä halutaan kehittää ja miten vammaisten henkilöiden oikeusturva varmistetaan.

Hyvinvointialueiden vaikea taloudellinen tilanne kytkeytyy suoraan myös elämänvaihesääntöksen tulkintaan juuri henkilökohtaisen avun ja liikkumisen tuen alueella etenkin ikääntyneiden kohdalla. Säästöpainot ovat herättäneet laajaa huolta siitä, että säännöstä tullaan tulkitsemaan kategorisesti ja rajaavasti, mikä entisestään vaarantaa vammaisten henkilöiden tosiasiallisen yhdenvertaisuuden. Hallituksen esityksen taloudellisten vaikutusten arvioissa elämänvaihesääntöksen käyttöönotto on liitetty 20,2 miljoonan euron menojen vähennykseen vuodesta 2026 alkaen. Kun lain muutos on sidottu suoraan säästötavoitteeseen, kasvaa riski, että tulkintalinjat ohjautuvat talouden eikä perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Lisäksi lausunnoissa on korostettu, että vammaispalvelulaki astui voimaan vasta 1.1.2025, eikä sen toimeenpanosta ole vielä kertynyt riittävää käytännön kokemusta. Nopeassa tahdissa tehtävät muutokset ja jatkuvat korjaukset lisäävät alueellista vaihtelua, vaikeuttavat toimeenpanoa ja heikentävät oikeusvarmuutta. Jo yksin se, että seuranta- ja vaikutustietoa ei vielä ole, on painava peruste olla kaventamatta lain soveltamisalaa uudella ja tulkinnanvaraisella kriteerillä tässä vaiheessa.

Lapset ja nuoret

Hallitus esittää lapsuuden ja nuoruuden erottamista omiksi elämänvaiheiksi perustellen sen helpottavan arviointia. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo vastineessaan, ettei muutos heikentäisi lasten ja nuorten oikeuksia, koska yksilöllinen palvelutarpeen arviointi on aina ensisijainen.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja muut lasten oikeuksia korostaneet lausunnonantajat ovat kuitenkin pitäneet ongelmallisena sitä, että elämänvaihesääntely rakentuu tavanomaisuuskriteerille, joka voi käytännössä heikentää lasten ja nuorten pääsyä erityisesti itsenäistymistä ja osallisuutta turvaaviin palveluihin. Nuoruus on itsenäisen elämän, koulutus- ja työpolkujen sekä yhteiskunnallisen osallisuuden kannalta ratkaiseva elämänvaihe. Tällöin vammaispalvelulain erityispalvelut, kuten henkilökohtainen apu ja liikkumisen tuki, ovat usein välttämättömiä, jotta nuori voi yhdenvertaisesti tehdä samoja asioita kuin ikätoverinsa. Tavanomaisuuden arviointi ei

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vihr, vas

saa muodostua lisäkynnykseksi nuoren oikeudelle saada itsenäistymistä ja osallisuutta turvaavia palveluja silloin, kun ensisijainen lainsäädäntö ei niitä tosiasiallisesti järjestä riittävinä ja sopivina. Sen sijaan, että hallituksen esittämällä tavalla luodaan mahdollisuus rajata vammaisten nuorten oikeutta tarvitsemiinsa erityispalveluihin, olisi ollut tarve kehittää vammaispalvelulakiin selkeitä erityispalveluja, jotka vastaisivat juuri vammaisten nuorten tarpeisiin.

Johtopäätös

Edellä esitetyistä perus- ja ihmisoikeusperusteista sekä YK:n vammaissopimuksen tulkintaan ja komitean huoliin kytkeytyvistä yhdenvertaisuusriskeistä sekä asiantuntijalausuntojen laajasta ja johdonmukaisesta kritiikistä seuraa, ettei hallituksen esitystä tule hyväksyä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään ja

että hyväksytään kaksi lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa YK:n vammaissopimuksen ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean Suomelle 3.9.2025 antamien loppupäätelmien pohjalta elämänvaiherajauksen vaikutuksia vammaisten henkilöiden tosiasialliseen pääsyyn vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin sekä ikään perustuvan syrjinnän riskiin, ja raportoi eduskunnalle seurannan tuloksista.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa vammaispalvelulain soveltamisen ja palvelujen myöntämiskäytännöt YK:n vammaissopimuksen mukaisesti siten, ettei elämänvaiheisiin tai ikään perustuva arviointi tosiasiallisesti rajoita vammaisten henkilöiden oikeutta sopimuksen edellyttämiin erityispalveluihin, ja että mahdolliset rajaavat tulkintakäytännöt korjataan viipymättä.

Helsingissä 27.11.2025

Kim Berg sd
Krista Kiuru sd
Aki Lindén sd
Ville Merinen sd
Bella Forsgrén vihr
Aino-Kaisa Pekonen vas

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

Vastalause 2

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vammaispalvelulakia. Esityksen tarkoituksena on varmistaa, että vammaispalveluiden saatavuus ja rahoitus voidaan turvata vammaisten henkilöiden oikeuksia edistävällä tavalla. Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi vammaispalvelulain soveltamisalapykälää siten, että siihen lisätään uusi elämänvaiheita koskeva säännös. Säännösmuutoksen tarkoituksena on auttaa arvioimaan, milloin kyseessä on sellainen tavanomaisesta poikkeava avun ja tuen tarve, johon on vastattava vammaispalvelulain mukaisin palveluin, ja milloin kyse on tavanomaisesta elämänvaiheen aiheuttamasta välttämättömästä avun tai tuen tarpeesta.

Palveluiden riittävä rahoitus tulee turvata

Hallituksen tavoitteena on leikata hyvinvointialueiden rahoituksesta 20,2 miljoonaa euroa soveltamispykälän tarkentamisen myötä. Säästön toteutuminen on epävarmaa. Keskustan mielestä säästöjen kohdistaminen heikommassa asemassa oleviin ihmisiin ei ole lähtökohtaisesti oikein. Vammaisilla henkilöillä on oikeus perustuslain mukaisesti yhdenvertaiseen osallistumiseen ja mahdollisimman yhdenvertaiseen elämään. Heidän tulee saada tämän edellyttämät tarpeenmukaiset palvelut. Vammaisten ihmisten palveluiden rajaamista ja yhdenvertaisuuden heikentämistä ei voi perustella kustannusten kasvulla ja niiden hillitsemisen tarpeella.

Hyvinvointialueet ovat kamppailleet koko vaalikauden ajan palveluiden riittämättömän rahoituksen kanssa. Tämä koskee yhtä lailla vammaispalveluiden rahoitusta. Rahoituksen riittämättömyyden ohella lainsäädännön nopeat muutokset ja lain voimaantulon ennakoimaton siirtyminen erittäin lyhyellä aikataululla alkuvaiheesta ovat vaikeuttaneet vammaispalveluiden suunnittelua ja järjestämistä hyvinvointialueilla.

Useat sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lausuntoja antaneet tahot totesivat lausunnoissaan, että uuden 1.1.2025 voimaan tulleen vammaispalvelulain soveltamisesta ei ole vielä riittävästi seurantatietoa, joten nyt tehtävää säädösmuutosta pidetään aikataulullisesti ongelmallisena. Eduskunta edellytti lakimuutoksen hyväksyessään useissa lausumissa, että valtioneuvosto seuraa lain toimeenpanoa ja lakimuutosten vaikutuksia. Kuten seurannan sosiaali- ja terveysministeriöltä tehtäväkseen saanut THL toteaa valiokunnalle antamassaan lausunnossa, seuranta jatkuu vuoden 2027 loppuun saakka. Koska lakimuutokset ovat olleet voimassa alle vuoden, niiden vaikutusten seurantakin on vielä alkutekijöissään.

Toistuvat ja nopealla aikataululla toteutetut muutokset vaikeuttavat merkittävästi lakien toimeenpanoa. Vammaispalvelulain toimeenpanossa keskeistä olisi pitkäjänteisyys, jatkuvuus ja ennen kaikkea rahoituksen riittävyys, jotta palvelut voidaan järjestää lain mukaisina ja yhdenvertaisesti koko Suomessa. Riittämätön rahoitus lisää riskiä siihen, että vammaiset henkilöt ohjataan yleislakien mukaisiin palveluihin, jotka eivät vastaa heidän yksilöllisiä palvelutarpeitaan.

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

Elämänvaihesäätely

Vammaispalvelulain on tarkoitus olla erityislaki, jonka tarkoituksena on toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa niiden toteutumisen esteitä, tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista ja turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut.

Lain soveltamisalaan liitettävä täydennys elämänvaiheita koskevasta säännöksestä on herättänyt eri vaiheissa runsaasti kritiikkiä. Valiokunnan kuulemista asiantuntijoista osa vastusti elämänvaiheita koskevan sääntelyn lisäämistä lakiin ja osa kannatti ehdotusta. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elämänvaiheisiin kiinnittyviä arviointiperusteita hyväksyttävänä, mutta edellyttänyt säännökseltä täsmällisyyttä, jotta lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä. Perustuslakivaliokunta toteaa tästä lakiehdotuksesta antamassaan lausunnossa (PeVL 44/2025 vp), että ehdotettu säännös elämänvaiheen huomioon ottamisesta on täsmentynyt suhteessa valiokunnan aiemmin arvioimaan säännökseen. Vaikka säännös on edelleen jossain määrin avoin, täyttää se valiokunnan mielestä nyt ehdotetussa muodossaan perustuslain 80 §:n edellytykset lain täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Vammaispalvelulakia sovellettaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön siirtyminen elämänvaiheesta toiseen, esimerkiksi hänen ikääntyessään. Perustuslakivaliokunta huomauttaa lausunnossaan, että pelkästään henkilön ikä ei voi johtaa lain soveltamisalan ulkopuolelle rajautumiseen.

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että valiokunnan mielestä yksilöllistä arviointia koskeva sääntely voi hallituksen esityksessään omaksutun kannan mukaisesti edistää myös vammaisten henkilöiden oikeusturvan toteutumista. Perustuslakivaliokunta korostaa kuitenkin yksilöllisen arvioinnin perusteiden ja noudatettavan menettelyn mahdollisimman selkeän sääntelemisen merkitystä ja toteaa, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on syytä täsmentää sääntelyä tältä osin.

Vammaispalvelulaissa ja sosiaalihuoltolaissa säädetään palvelutarpeen arvioinnista. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdottama 2 §:n 4 momentin muutosehdotus täsmentää arviointia. Palvelutarpeen arviointi tulee tehdä yksilöllisesti jokaisen vammaisen henkilön kohdalla erikseen. Vammaispalvelulain 4 §:ään esitettävässä 2 momentissa tarkennetaan, että arvioinnissa on huomioitava, voidaanko palvelutarpeet tyydyttää ensisijaisen lainsäädännön perusteella.

Lain toimeenpano ja soveltaminen

Perustuslakivaliokunta korosti lausunnossaan yksilöllisen arvioinnin merkitystä ja nyt esitettävät säännösmuutokset edellyttävät palvelutarpeen arviointiprosesseissa jokaisen vammaisen henkilön kohdalla hänen iästään riippumatta yksilöllistä arviointia. Esitettävät säännösmuutokset ovat käytännössä palvelutarpeen arviointia tarkentavia ja täsmentäviä. Lain perusteluilla ja toimeenpanon ohjaamisella on tässä tapauksessa erityinen merkitys yhdenvertaisuuden toteutumiseksi riippumatta vammaisen henkilön asuinpaikasta ja elämänvaiheesta.

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

Erittäin olennaista on, miten säännöksiä tullaan tulkitsemaan ja soveltamaan lain toimeenpanossa hyvinvointialueilla. Kuten valiokunnalle annetuissa lausunnoissakin on todettu, elämänvaihetta koskeva täsmennys ei poista kokonaan soveltamisalasäännöksen tulkinnanvaraisuutta. Vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusturvan toteutumisen kannalta keskeistä on, että säännöksen käytännön soveltamisesta annetaan selkeää ja konkreettista ohjeistusta esimerkiksi THL:n tuottamassa vammaispalvelujen käsikirjassa, joka toimii vammaispalvelujen työntekijöiden työvälineenä. Ohjeistusten ohella on välttämätöntä varmistaa, että lakia toimeenpanevat työntekijät saavat palvelutarpeenarvointityön tueksi tarvitsemaansa koulutusta.

Palveluiden jatkuvuus

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan silloin, kun vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden, osallisuuden ja itsenäisen elämän toteutuminen on kiinni palveluista, on välttämätöntä huolehtia siitä, että palvelut jatkuvat joustavasti elämänvaiheesta toiseen. Esityksen mukaan henkilön elämänvaiheiden tai elämäntilanteiden muuttuessa tulee tarvittaessa arvioida uudelleen, voidaanko myönnettyillä palveluilla vastata vammaisen henkilön tarpeisiin. Myös lakimuutosten yhteydessä on välttämätöntä varmistaa, että palvelut jatkuvat keskeytyksettä ja palveluihin oikeutetut vammaiset ihmiset ja vammaisten lasten ja nuorten vanhemmat saavat oikeaa tietoa siitä, mihin palveluihin he ovat oikeutettuja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään ja

että hyväksytään kolme lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa lakimuutosten vaikutuksia ja vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista ja antaa tästä selvityksen sosiaali- ja terveysvaliokunnalle keväällä 2028.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto varmistaa, että autismi- ja neurokirjon henkilöt pääsevät lain soveltamisalan piiriin ja saavat tarpeidensa mukaisesti vammaispalvelulain mukaisia palveluita.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto varmistaa, että hyvinvointialueilla on riittävät resurssit, jotta vammaiset henkilöt saavat asuinpaikastaan ja elämänvaiheestaan riippumatta yhdenvertaiset vammaispalvelulain mukaiset palvelut.*

Valiokunnan mietintö StVM 26/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

Helsingissä 27.11.2025

Hilkka Kemppi kesk
Hanna-Leena Mattila kesk
Markku Siponen kesk